

Anna Masna
Julia Płachecka

Strona internetowa narzędziem promocji efektów kształcenia w szkołach realizujących Partnerskie Projekty Szkół

Proces edukacyjny musi nadążać za zmieniającą się rzeczywistością i rozwojem technologii informacyjnych i komunikacyjnych TIK (ang. ICT). Pojęcie to odnosi się do szerokiego zakresu czynności: przesyłania i przekazywania informacji, odbierania, pozyskiwania, odczytywania, dekodowania, rozszyfrowywania, gromadzenia, selekcjonowania, analizowania, zabezpieczania, transformowania, opracowywania, przetwarzania, zarządzania, tworzenia, prezentowania. Już samo to wyliczenie pokazuje, jak duże zastosowanie mogą mieć w procesie dydaktycznym techniki komputerowe. To dobry sposób na to, by uczniowie chętniej uczestniczyli w lekcjach, które dzięki TIK prowadzone mogą być w sposób niestandardowy i aktywizujący.

Zdają sobie z tego sprawę władze oświatowe: w 2009 roku Ministerstwo Edukacji Narodowej w nowej podstawie programowej wprowadziło zapis o obowiązku kształcenia uczniów w zakresie pracy z komputerem i stosowania technologii informacyjno-komunikacyjnych od I klasy szkoły podstawowej. Uczniowie uczą się prezentowania zagadnień programowych w nowoczesnej i przystępnej formie, pracując z komputerem, nabywają nowe umiejętności, takie jak przygotowywanie prezentacji multimedialnych, edycja dokumentów, prezentacja wykresów, obróbka zdjęć cyfrowych. W ramach zmian programowych prowadzone są zajęcia doskonalące warsztat nauczycieli wszystkich przedmiotów, obejmujące zagadnienia związane z nowymi technologiami.

Nie dziwi zatem fakt, że z roku na rok coraz powszechniejsze staje się prowadzenie przez szkoły własnych stron internetowych, a także adresów WWW, dotyczących realizowanych przez szkołę różnego rodzaju projektów edukacyjnych. Do tego

celu wymagana jest znajomość podstaw języka HTML, w oparciu o który buduje się witryny internetowe. Własna strona umożliwia zamieszczanie twórczości uczniów, otwiera nowe możliwości kontaktu dzięki forum, blogom, podnosi poziom edukacji dzięki zastosowaniu platform e-learningowych. Ważnym elementem jest tu informatyczne przygotowanie nauczycieli i uczniów, a także ciągłe pogłębianie ich wiedzy. Internet daje nowe możliwości, ale i stawia coraz to nowe wyzwania.

Nowoczesna technologia informacyjna i komunikacyjna jest nieodłącznym elementem wspierania edukacji. Z takiego założenia wychodzi także Fundacja Rozwoju Systemu Edukacji, aktywnie uczestnicząca w działaniach związanych z reformą i rozwojem edukacji w Polsce. Do najważniejszych zadań fundacji należy realizacja europejskich programów edukacyjnych: „Uczenie się przez całe życie” i „Młodzież w działaniu”. Fundacja prowadzi także krajowe biura Eurydice i Europass. Wśród działań dofinansowywanych przez Komisję Europejską za pośrednictwem fundacji ważne miejsce zajmuje program Comenius – duży i niezwykle popularny program grantowy adresowany do nauczycieli, uczniów, studentów i przedstawicieli władz oświatowych.

Program Comenius to jeden z czterech programów sektorowych programu „Uczenie się przez całe życie” (*Lifelong Learning Programme*). W ramach akcji Partnerskie Projekty Szkół wspiera finansowo oraz merytorycznie partnerską współpracę europejskich placówek edukacyjnych, polegającą na realizacji wspólnego projektu wielostronnego (biorą w nim udział co najmniej trzy uprawnione szkoły, przedszkola lub inne placówki edukacyjne z trzech różnych krajów) lub dwustronnego (realizowanego przez dwie szkoły z dwóch różnych krajów). Projekt

trwa dwa lata, jest realizowany zarówno lokalnie, jak i podczas międzynarodowych spotkań w instytucjach partnerskich. Pierwszym krokiem, aby przystąpić do międzynarodowego projektu, jest znalezienie chętnych do nawiązania współpracy partnerów – nauczycieli uczących w placówkach oświatowych krajów uprawnionych do udziału w programie (a więc będących członkami 27 krajów europejskich; krajów EFTA/EOG: Islandii, Liechtensteinu, Norwegii, kandydującej do członkostwa w Unii Europejskiej Turcji oraz – na specjalnych zasadach – Chorwacji i Szwajcarii). Już na tym etapie potencjalni beneficjenci korzystają z nowoczesnych technologii – wiele comeniusowych partnerstw jest naturalnym rozwinięciem wirtualnych projektów realizowanych przez europejskie szkoły za pośrednictwem platformy eTwinning (<http://www.etwinning.pl/>). Następny krok to opracowanie wspólnego projektu i napisanie wniosku o dofinansowanie (na ogół dzieje się to za pośrednictwem poczty elektronicznej).

Większość szkół już na wstępnym etapie realizacji zaplanowanych działań tworzy strony internetowe informujące o projekcie i ułatwiające komunikację wewnątrz grupy partnerskiej, często bardzo licznej. Dostrzegając potrzebę nagradzania najlepszych praktyk na tym polu, od 2008 roku organizujemy konkurs „Comenius w Internecie”, którego trzecia edycja rozstrzygnięta zostanie w czerwcu 2010 roku. Konkurs skierowany jest do nauczycieli i uczniów wszystkich szkół i przedszkoli oraz pracowników instytucji działających na rzecz edukacji, które zrealizowały bądź są w trakcie realizacji projektu międzynarodowego w ramach programu Comenius. Biorące w nim udział strony internetowe służą promowaniu szkół i przedszkoli, poszczególnych działań, materiałów, które powstały podczas realizacji projektów. Jury konkursu (eksperti w dziedzinie TIK, nauczyciele akademicy, trenerzy prowadzący szkolenia dla nauczycieli) ocenia innowacyjność pomysłów wykorzystanych na stronie, treść, łatwość nawigacji, wygląd, poprawne wyświetlanie wszystkich elementów oraz pracę samej witryny. Pozostałe kryteria uwzględniają technologie zastosowane przy projektowaniu strony, a zatem język programowania, dodatkowe komponenty tworzące witrynę, wykorzystanie możliwości, jakie dają linki, kompatybilność strony z różnymi przeglądarkami internetowymi. Duże znaczenie ma udział uczniów w tworzeniu strony – niezwykle cieszy nas fakt, że jury co roku bardzo wysoko ocenia te zgłoszenia, których współautorami są dzieci i młodzież.

Uczniowie biorą udział w tworzeniu stron w sposób bezpośredni oraz pośrednio – poprzez udostępnianie zrobionych przez siebie zdjęć i filmów. Często są autorami tekstów zamieszczanych na stronie, rów-

niez tych w języku obcym. Praca nad stroną nie zawsze jest tylko obowiązkiem, bywa, że daje ona wiele satysfakcji i umożliwia uczniom rozwój w interesujących ich dziedzinach. Zdarza się, że umiejętności uczniów są nieomal na poziomie profesjonalnym, czasem przewyższając wiedzę nauczyciela, stąd rosnąca potrzeba rozwijania kompetencji obu stron w zakresie technologii informacyjnych. Bywa, że już wspólne tworzenie strony staje się inspiracją do pogłębiania tej wiedzy.

Biegłość w posługiwaniu się technologiami informacyjnymi i komunikacyjnymi stanowi jedną z tzw. kompetencji kluczowych, czyli umiejętności, których rozwijanie zostało uznane przez Radę Europy za niezbędne w procesie kształcenia obywateli Unii Europejskiej. Ważna dla zrozumienia tego terminu definicja J. Coolahana mówi o kompetencjach jako o *ogólnych zdolnościach (możliwościach) opartych na wiedzy, doświadczeniu, wartościach oraz skłonnościach nabytych w wyniku oddziaływań edukacyjnych*. W grudniu 2006 roku rekomendację w tej sprawie wydał wspólnie z Radą Europy Parlament Europejski (*Recommendation of the European Parliament and of the Council*), za kluczowe w procesie uczenia się przez całe życie uznając kształtowanie umiejętności takich jak porozumiewanie się w języku ojczystym oraz w językach obcych, kompetencje matematyczne i podstawowe kompetencje naukowo-techniczne, kompetencje informatyczne, umiejętność uczenia się, kompetencje społeczne i obywatelskie, inicjatywność i przedsiębiorczość, świadomość i ekspresja kulturalna. Kompetencje kluczowe i ich znaczenie we współczesnej edukacji podkreślają autorzy Strategii Lizbońskiej z 2000 roku, wskazując je jako ważny czynnik osiągnięcia celu, jakim jest uczynienie europejskiej gospodarki opartej na wiedzy najbardziej konkurencyjną i dynamiczną gospodarką światową. Jak z kompetencjami kluczowymi radzą sobie beneficjenci programu Comenius – Partnerskie Projekty Szkół?

Najlepiej widać to na przykładzie realizowanych działań, sposobu komunikacji w czasie trwania projektu i osiągniętych rezultatów. Działania uczestników szkolnych projektów współpracy międzynarodowej to przede wszystkim spotkania uczniów i nauczycieli ze szkół partnerskich, wspólna praca nad materiałami edukacyjnymi, warsztaty i mini-projekty międzyprzedmiotowe, stwarzające okazję do nabywania praktycznych umiejętności. Szkoły korzystają z pracowni komputerowych, przygotowując prezentacje multimedialne czy prowadząc telekonferencje; poczta elektroniczna i Skype to najczęściej wymieniane sposoby komunikowania się z partnerami. Ukształtowanie umiejętności kluczowych jest co roku wymieniane jako jeden z najważniejszych rezultatów projektów partnerskich,

zarówno w odniesieniu do dorosłych uczestników, jak i do uczniów i przedszkolaków.

W zakończonym w 2009 roku konkursie wniosków o dofinansowanie złożono 1063 aplikacje, spośród których autorzy 100 zgłoszonych projektów dwustronnych i aż 552 wielostronnych planowali rozwijanie innowacyjnych treści, usług i programów pedagogicznych w oparciu o technologie informacyjno-komunikacyjne. Podobnie wyglądają statystyki z poprzednich lat realizacji programu „Uczenie się przez całe życie”. Uczestnicy projektów korzystają z nośników takich jak płyty CD i CD-ROM, a powstałe w toku realizacji projektu filmy, broszury, ulotki, prace dzieci i przygotowane przez nauczycieli materiały edukacyjne są udostępniane za pomocą stron internetowych projektów oraz prowadzonej przez Komisję Europejską Europejskiej Bazy Produktów *European Shared Treasure*, dostępnej na stronie www.est.org.pl.

Spśród zgłaszanych do konkursu „Comenius w Internecie” stron internetowych najciekawsze pod względem zamieszczonych produktów wydają się te, które wykraczają poza standardowe galerie zdjęć ze spotkań partnerów i fragmenty raportów. Nagrodzona w 2008 roku strona internetowa projektu „Uczniowie przygotowują się do europejskiego rynku pracy” (<http://www.gim1brz-comenius.ovh.org/>), realizowanego przez Gimnazjum nr 1 im. Ks. J. Twardowskiego w Brzeszczach, bawarską Wilhelm Conrad Röntgen Volksschule i Lycee Professionnel – Les Ferrages z Prowansji, w zakładce „rezultaty” (<http://www.gim1brz-comenius.ovh.org/rezultaty.php>) oferuje bogaty wybór materiałów przygotowanych przez uczniów i nauczycieli. Scenariusze warsztatów i spotkań, prezentację na temat „Jak założyć własną firmę krok po kroku?” czy ankietę dla rodziców dotyczącą preferencji przy wyborze zawodu można wykorzystać w codziennej pracy z uczniami, w programach orientacji zawodowej i na lekcjach wychowawczych. Na swojej stronie twórcy projektu zamieścili także wspólnie opracowany wielojęzyczny słownik tematyczny oraz prezentację na temat bezrobocia w regionie i sposobów walki z tym zjawiskiem.

Strona projektu „Wielojęzyczne podejście do przekrojowego programu nauczania” (http://www.lukowica.com/index.php?option=com_content&view=frontpage&Itemid=1) Gimnazjum im. Michała Sędziwoja w Łukowicy, czeskiej Základní Škola Strž, tureckiej Naciye Mehmet Gencten Primary School oraz St Hugh's CofE Mathematics and Computing College z Wielkiej Brytanii ma za zadanie przede wszystkim przekazać informacje na temat projektu – zamieszczone tu produkty końcowe służą pogłębianiu i uzupełnianiu wiadomości podanych w sposób przypominający interaktywną szkolną gablotę. Strona jako produkt końcowy,

źródło informacji, przestrzeń promocji projektu – we wszystkich tych rolach nagrodzona w drugiej edycji konkursu witryna sprawdza się znakomicie.

Ciekawą propozycją prezentacji produktów końcowych za pośrednictwem Internetu jest strona projektu „Sztuka bez granic” (<http://www.specjalistyczni.eu/index.php>), prowadzona przez Zespół Szkół Specjalnych im. Janusza Korczaka w Mysłowicach. Partnerami polskiej szkoły są brytyjska Osborne School z Winchesteru, Colegio de Educacion z hiszpańskiej Andorry oraz – jako partner specjalny – Gustav Heineman Schule z Pforzheim w Niemczech. W ramach działań projektowych uczniowie uczyli się nowych technik plastycznych, a efekty ich pracy zostały sfotografowane i umieszczone jako ornamenty i dekoracje urozmaicające witrynę. W zakładce „produkt końcowy” dostępne są filmy i prezentacje przygotowane z udziałem uczniów i nauczycieli, które pozwalają bliżej przyjrzeć się metodom pedagogicznym stosowanym podczas realizacji projektu.

Na zakończenie przywołajmy jeden z najważniejszych celów programu Comenius – Partnerskie Projekty Szkół: tworzenie warunków dla współpracy szkół, przedszkoli oraz innych placówek i ośrodków edukacyjnych. Pojęcie „partnerstwo” (*partnership*), używane w europejskim słowniku głównie w odniesieniu do międzynarodowej współpracy instytucjonalnej, jest przez naszych beneficjentów definiowane na nowo za każdym razem, kiedy przystępują do nowych działań objętych realizowanymi w ich szkołach projektami. Warto docenić strony internetowe i nowe technologie informacyjne i komunikacyjne, które przy okazji promocji i upowszechniania efektów projektów edukacyjnych tworzą płaszczyznę dla wieloprezedmiotowych i wielopokoleniowych partnerstw i pozwalają nawiązać kontakt wszystkim uczestnikom szeroko rozumianego procesu uczenia się przez całe życie.

Bibliografia

1. *Recommendation of the European Parliament and of the Council*, Official Journal L 394 of 30.12.2006 (http://europa.eu/legislation_summaries/education_training_youth/lifelong_learning/c11090_en.htm).
2. Smoczyńska A. [opr. wersji polskiej] *Kompetencje kluczowe. Realizacja koncepcji na poziomie szkolnictwa obowiązkowego*, Fundacja Rozwoju Systemu Edukacji, Warszawa 2005.
3. *Uczniowie będą pracować z komputerem już od I klasy szkoły podstawowej*, Gazeta Prawna, 6.05.2010 (http://praca.gazetaprawna.pl/artykuly/418986,uczniowie_beda_pracowac_z_komputerem_juz_od_i_klasy_szkoly_podstawowej.html).

Autorki są pracownicami Fundacji Rozwoju Systemu Edukacji w programie Comenius – Partnerskie Projekty Szkół